

[Bertel Haarder.]

ligere. Det er et pædagogisk uvæsen her i landet, at danske børn går rundt i hele deres skoletid og ikke må skrive i deres bøger. Det er så upædagogisk et princip, så det råber til himlen. De bør opfordres til at skrive så meget som overhovedet muligt i deres bøger og med så kraftig en kuglepen som overhovedet muligt, så de kan finde tilbage til deres egne notater og understregninger. Det er jo sådan, man arbejder, hvis man arbejder seriøst med bøger. Det kan jo være, vi trænger til en principdebat i undervisningsudvalget om låneprincippet i folkeskolen og andre steder.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal ikke gå ind i en videre drøftelse med hr. Bertel Haarder af studieteknik eller notatteknik. Jeg forstår, at undervisningsudvalget i givet fald vil studere det nærmere. Jeg skal blot udtrykke min glæde over hr. Bertel Haarders sidste bemærkning vedrørende undervisningsmidlerne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af et socialforskningsinstitut.

(Lovforslag nr. L 48. Fremsat 8/3 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Svend Andersen (Bornh.s a.) (S):

Forslaget er en genfremsættelse, og jeg skal derfor nøjes med at henvise til de bemærkninger, jeg gjorde, da forslaget sidst var til første behandling. I det seneste udvalgsarbejde var der enighed i udvalget om at stille et ændringsforslag, der gik ud på, at Fællesrådet for danske Tjenestemands- og Funktionærorganisatio-

ner skulle have en repræsentant i instituttets forskningsråd, og da denne ændring nu er med i lovforslaget, kan jeg anbefale forslaget til hurtig behandling.

Ole Hovmand (FP):

Vi har ikke ændret synspunkt siden førstebehandling i sidste samling af samme lovforslag, selv om ministeren har foreslået at udvide forskningsrådet med yderligere 1 organisation. Vi mener, at socialforskningsinstituttet bør nedlægges. De resultater, vi indtil nu har set fra instituttet, har som en rød tråd igennem dem alle påvist samfundets utilstrækkelighed med hensyn til at løse de sociale problemer med de indtil nu ydede midler. Man har aldrig prøvet at vise, at den personlige selvopholdelsesdrift er nøje sammenknyttet med selvrespekten, og ved at fratage individet det personlige ansvar er samfundet selv med til at skabe et stigende antal let påviselige sociale problemer og dermed opretholde en begrundelse for instituttets fortsatte vækst. De saglige undersøgelser, der kunne være brug for, mener vi kunne blive bedre og billigere gennemført ved sammensætning af tidsbegrænsede udvalg. De sociale problemer, der altid vil være i et samfund, mener vi løses bedst lokalt af mennesker, der dagligt arbejder med problemerne.

Med disse begrundelser vil fremskridtspartiet stemme imod lovforslaget.

Bertel Haarder (V):

Jeg mener, at i en tid, hvor samfundsgrupperne på så mange områder ikke tror på hinanden, hvor den ene part taler om ulvetider og nedskæringer, og hvor den anden part taler om stadige fordyrelser og alt for store offentlige udgifter, da er det vigtigt, at vi en gang imellem kan få nøgterne kendsgerninger på bordet, sådan som socialforskningsinstituttet gang på gang har givet os. Det er dog det, der kan skabe en fælles virkelighedsopfattelse og dermed også en bedre mulighed for at finde fælles løsninger på problemerne. Derfor er jeg altså betydelig gladere for socialforskningsinstituttet end fremskridtspartiet. Hvis ikke vi havde det, så måtte vi opfinde det.

Jeg vil i øvrigt helt henholde mig til tidligere undervisningsminister Tove Nielsens bemærkninger ved førstebehandling i oktober, hvor hun stillede en række spørgsmål, bl. a. vedrørende en bestemt formulering, og hvor hun

[Bertel Haarder.]

også stillede det spørgsmål, om man skulle give grønt lys allerede nu for stigende udgifter til socialforskningsinstituttet i fremtiden. Man kan måske synes, at det er dyrt nok og har tilstrækkelig mange ansatte, sådan som det er nu, men det kan vi dyrke i udvalget.

Vedrørende forskningsrådet kan man jo stille det spørgsmål, om det er Parkinsons lov, der endnu en gang er trådt i funktion. Hvorfor kan antallet af medlemmer af et råd altid kun gå op? I forbindelse med genfremsættelsen er det sidste, at nu skal FTF også med. Jeg har da 3 meget bedre forslag, nemlig Butikshandelens Fællesraad, Håndværksrådet og Landbrugsraadet. Her har vi virkelig nogle grupper, der for en dels vedkommende er inde i en social omstillingsproces, som skaber enorme problemer. Hvorfor skulle de ikke også med? Det kan vi måske også få ministeren til at gå med på. Spørgsmålet er, om vi ikke i stedet for skulle stryge det og holde det på det, som det var i det tidligere forslag.

Palle Simonsen (KF):

Jeg kan for så vidt henholde mig til, hvad fru Karen Thurøe Hansen sagde, da forslaget sidst var til første behandling, så jeg skal ved denne lejlighed kun fastslå to ting. For det første, at vi med tilfredshed har noteret os, at ministeren nu har udvidet rådet til også at omfatte en repræsentant fra FTF. Det er selvfølgelig rigtig, som hr. Bertel Haarder var inde på, at man kunne nævne mange andre organisationer, men jeg mener nok, at der er en saglig begrundelse for den ændring, som ministeren er kommet med i forbindelse med genfremsættelsen.

Den anden ting, jeg gerne vil fastslå, er, at jeg opfatter forslaget således, at resultatet nu vil blive en bedre planlægning af forskningsprojekterne inden for socialforskningsinstituttet. Det håber jeg bliver resultatet af dette forslag. Også en så god planlægning, så vi slipper for at blive ved at diskutere fremskridtspartiets forslag om fuldstændigt at nedlægge socialforskningsinstituttet.

Med disse bemærkninger skal vi tilsige en velvillig udvalgsbehandling.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

I dette forslag ser centrum-demokraterne et forsøg på en stramning bl. a. ved det indsatte stk. 7 i § 1, der knytter socialforskningsinstitut-

tet endnu tættere til den statslige myndighed. Det er en tiltrængt stramning af en meget omfattende § 1. At offentliggøre arbejdsplaner og resultater turde være en selvfølge for en offentlig institution.

Sammensætningen af rådet kan vi ikke have noget imod, men man kan spørge, om det er nødvendigt at udvide det.

Kommunerne, der bliver pålagt flere og flere opgaver, skal nu støttes af et fast rådgivende organ, hvor kommunerne får mulighed for en bredere repræsentation end hidtil. Det er der ingen penge i, står der i forslaget; et andet sted i forslaget tales der om at søge de bevilgende myndigheder; en udvidelse koster vel penge.

Ændringen af funktionsperioden fra 3 til 4 år har vi ikke noget imod. Det er selve funktionen vi er i tvivl om nødvendigheden af.

Rundt om på vore højere læreanstalter og universiteter foretages der sociale undersøgelser. Overlapper disse undersøgelser socialforskningsinstituttets og kan instituttets undersøgelser foretages på universiteterne? Det er vigtigt, at der ikke her finder en overlappning sted. I forvejen er vi jo ved at drukne i rapporter, og måske er vi ved at nå det punkt, hvor der kan tales om informationsforurening.

For at få belyst nødvendigheden af instituttets arbejde vil centrum-demokraterne i udvalget bede om en kortlægning af de sociale arbejder, analyser, der er foretaget ved de højere læreanstalter, handelshøjskoler plus sociale højskoler.

Centrum-demokraterne vil på baggrund af disse oplysninger tage stilling til forslaget, men indtil videre tage forbehold.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Om dette forslag til ændring af lov om oprettelse af socialforskningsinstituttet vil gøre instituttet bedre egnet til at opfylde sit formål kan ved en gennemlæsning af lovforslaget være lidt svært at se. Men selve ideen med at gøre socialforskningen bedre er vi naturligvis tilhængere af. Derfor ser vi med glæde på, at LO og FTF bliver repræsenteret i instituttet, men vi vil spørge, om der er forbrugerrepræsentation nok. Det vil også være en af de ting, vi gerne vil drøfte i udvalget. I øvrigt kan jeg henvise til bemærkningerne ved første behandling i december 1976. Vi vil medvirke til en positiv behandling af dette forslag.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg synes måske nok, der kan være anledning til, når nu fremskridtspartiet igen har været fremme med, at man ikke har brug for et socialforskningsinstitut, at minde om den alkoholdebat, vi havde i sidste uge. Den vidnede ikke ligefrem om viden om problematikken omkring alkoholmisbrug og om mulighederne for forebyggende foranstaltninger. Det viser i høj grad, at der er brug for et socialforskningsinstitut.

Det, man måske nok kan undre sig lidt over med det institut, som vi kalder institut for socialforskning, er, at der af 6 forskningsledere ikke er en eneste sociolog, og at der af 26 forskningsassistenter kun er 7, der er uddannet som sociologer. Det ville måske nok være rimeligt, om man fik en større andel af faguddannede beskæftiget inden for dette område. Det er ikke ensbetydende med, at andre kategorier ikke også bør være ansat og beskæftiget i det arbejde, der foregår ved socialforskningsinstituttet.

Det foreliggende forslag er jo i det store og hele en genfremsættelse, og vi synes da, at det indeholder en lille forbedring i forhold til det første. Jeg vil godt henvise til vores tidligere ordførers, hr. Freddy Madsens, udtalelser i Folketingstidende 1976-77, 1. samling, sp. 494, ved lovforslagets første behandling og sige, at den lille forbedring er, at FTF nu også er blevet repræsenteret i forskningsrådet, og at det er udmærket, at man nu forpligter forskningsrådet til at offentliggøre de forskningsplaner, som instituttet får godkendt.

Vi synes stadig væk, der mangler i forslaget, at medarbejderne får mere indflydelse på beslutningerne i det daglige arbejde. Det kan godt undre os lidt, når man ellers tit og ofte hører, at socialdemokratiet går ind for, at medarbejderne skal have større indflydelse på de beslutninger, der tages, og skal deltage i arbejdet, at man så ikke benytter chancen til, når der ligger et mindretalsforslag i betænkningen, at lade det komme til udtryk i loven.

Noget andet, der bekymrer os, og som vi godt vil have ind i udvalgsarbejdet igen, er spørgsmålet om den nye form for sammensætning af forskningsrådet, specielt den måde, det skal udpeges på. Det gør vi specielt, fordi der fra samtlige samfundsvidenskabelige institutioner, der hidtil har skullet udpege medlemmer til forskningsrådet, ligger en afstandtagen fra

den ændring, der nu skal ske, fordi man er bange for, at der ikke længere er sikkerhed for en direkte kontakt til de samfundsvidenskabelige fakulteters forskning. Det er sådan, at i øjeblikket foregår 54 pct. af samfundsforskningen ved universiteterne, 43 pct. ved offentlige institutioner og den lille rest hos erhvervslivet. Derfor er det meget vigtigt, at socialforskningsinstituttet stadig væk har nøje kontakt med forskningen og undervisningen på de højere læreanstalter, så man hele tiden er opmærksom på at inddrage nye metoder og nye erfaringer i det arbejde, der skal foretages. Vi ved også, at institutterne ved Københavns universitets samfundsvidenskabelige fakulteter ønsker at bibeholde den gamle ordening med, at det er universiteterne, der udpeger de repræsentanter, der skal sidde i forskningsrådet, netop for at opretholde den direkte kontakt. Derfor er det noget, vi vil kigge på i udvalget og se, om det er relevant at tage den ændring, der nu er foreslået.

Grethe Philip (RV):

Forslaget er jo tidligere behandlet meget grundigt i socialudvalget før valget, og vi var praktisk talt færdige med det. Jeg vil henvise til, hvad jeg sagde ved første behandling. Vi er fra det radikale venstres side meget positive over for forslaget, og jeg ser naturligvis med stor glæde på, at socialministeren har taget venligt imod det forslag, jeg kom med ved første behandling om, at man skulle have en repræsentant med fra FTF.

Inge Krogh (KrF):

Jeg vil kun henvise til, hvad jeg sagde, da dette lovforslag var til første behandling i januar måned.

Vi ser også med tilfredshed, at der nu er foreslået repræsentation for tjenestemændene i forskningsrådet.

Socialforskningsinstituttet har foretaget mange udmærkede undersøgelser og løst forskningsopgaver. Man kan nævne sådan noget som samlivsformer og udenlandske adoptivbørn. Jeg kan ganske slutte mig til fru Tove Jørgensens bemærkninger om, at alkoholdebatten viste, at vi i højeste grad trænger til forskning om dette stofs virkning i vores befolkning. Der er mange andre ting, man kunne tænke sig. Af specielle ting kunne jeg tænke mig en undersøgelse af, hvordan loven om fri abort har virket, hvordan

[Inge Krogh.]

den psykiske virkning er på kvinder, der har fået foretaget abort, og en undersøgelse, som jeg har efterlyst adskillige gange, om Christianias beboere, hvor de kom fra, hvor de går hen, og hvordan de lever. Vi vil behandle lovforslaget positivt i udvalget.

Alice Hedegaard (DR):

Da dette forslag ikke skulle indebære merudgift for staten og bl. a. give en bredere sammensætning af forskningsrådet og bedre kontakt ud til forbrugergupperne, kan retsforbundet støtte lovforslaget.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg takker for de mange positive tilkendegivelser. Vi har jo været igennem mange af disse ting før. Når jeg har taget FTF med i forskningsrådet – det er et svar til hr. Bertel Haarder – skyldes det ikke mindst, at der var et flertal for det i socialudvalget, da sagen var til behandling i forrige folketingssamling.

Til repræsentanten for centrum-demokraterne må jeg sige: det var en ordentlig mundfuld! Spørgsmålet er, om jeg ikke skal have flere medarbejdere i socialministeriet, hvis vi skal svare på alle de spørgsmål, der er stillet her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om offentlig sygesikring. (Ændret sammensætning af det centrale forhandlingsudvalg m. m.).

(Lovforslag nr. L 49. Fremsat 8/3 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Inge Fischer Møller (S):

Det foreliggende lovforslag blev førstebehandlet den 11. januar 1977. Jeg har ingen ekstra kommentarer i forlængelse af de be-

mærkninger, jeg kom med ved førstebehandlingen dengang, og skal derfor henvise til Folketingsstidende.

Jeg vil tilslutte mig ønsket om en meget hurtig og positiv udvalgsbehandling. Der er enkelte dele i lovforslaget, der haster, og socialdemokratiet skal medvirke så positivt som muligt.

Ole Hovmand (FP):

Med hensyn til lovforslagets 6 første punkter vil jeg henvise til fremskridtspartiets indlæg under debatten ved førstebehandlingen.

Punkt 7 bestemmer, at en embedsmandsgruppe på 3 medlemmer skal deltage i sygekringens forhandlinger med sundhedssektorens faggrupper. Af personlig erfaring ved jeg, at kommunikationen til ministeren kan forsinke forhandlingerne i sundhedssektoren urimeligt. Da socialministeren alligevel selv skal godkende det opnåede forhandlingsresultat, synes en løbende orientering af ministeren at være rimelig. Denne orientering skulle vel nok kunne klares af én mand på alle tre. Implicerede ministres vegne, og hvis én mand deltog, ville vi også kunne bevare et skin af den frie forhandlingsret.

Angående kiropraktorerne må det være en rimelig justering af loven at fjerne tilbagemeldingspligten, hvis man da ønsker, at overenskomsten skal fungere. Det er ikke en værdig løsning, at kiropraktorerne ensidigt skal have pligt til tilbagemelding, når lægerne ikke har nogen oplysningspligt over for kiropraktorerne. Kiropraktorerne er ikke så billigt til salg. Efter mine samtaler med mange af dem har jeg fået indtryk af, at det ikke er dem, der har ønsket overenskomsten, men når vi giver deres patienter en overenskomst, må vi også acceptere kiropraktorerne som ligeværdige lægelige medarbejdere med en speciel uddannelse, som er vidt og bredt anerkendt i befolkningen, der jo lægger ryg til, men blot ikke hos lægestanden, der skal vurdere den teoretiske baggrund.

Vi er altså velvillige over for lovforslaget som helhed.

Holm (V):

Jeg skal til dette lovforslag, der som nævnt var til første behandling i den foregående samling, i det væsentlige henvise til, hvad venstres ordfører dengang fremførte, idet jeg dog særlig bemærker, at mit parti stadig ikke uden videre kan give tilslutning til bestemmelsen om at udvide det centrale forhandlingsudvalg med